

Zmiana nr 1
Regulaminu obsługi podróżnych, odprawy oraz przewozu osób, rzeczy i zwierząt
(RPO-ŁKA)

Obowiązuje od dnia 01 stycznia 2016 r.

W Regulaminie obsługi podróżnych, odprawy oraz przewozu osób, rzeczy i zwierząt (RPO-ŁKA), tekst jednolity obowiązujący od 1 sierpnia 2015 r., wprowadza się następujące zmiany:

1. **W spisie treści, tytuł § 3.** otrzymuje brzmienie: § 3. „Ogłaszanie i udostępnianie Regulaminu oraz informacje o usługach.....3”.

2. W Rozdziale 1. Postanowienia ogólne :

1) **w Rozdziale 1 Postanowienia ogólne:**

a) **w § 1:**

- **w ust. 1** skreśla się zapis w brzmieniu „ma zastosowanie w komunikacji krajowej i” ,
- **w ust. 2:**
 - zdanie pierwsze otrzymuje brzmienie: „*Regulamin* ma zastosowanie do przewozów w pociągach uruchamianych przez „Łódzką Kolej Aglomeracyjną” sp. z o.o. i zawiera przepisy porządkowe oraz określa.”
 - **w pkt 1** zapis pod literą a i b skreśla się,

b) **§ 2** otrzymuje nowe brzmienie:

„§ 2. Objaśnienia określeń i skrótów

Użyte w niniejszym *Regulaminie* określenia i skróty oznaczają:

- 1) **ŁKA** – „Łódzka Kolej Aglomeracyjna” spółka z o. o. zarejestrowana w rejestrze przedsiębiorców prowadzonym przez Sąd Rejonowy dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi, XX Wydział Krajowego Rejestru Sądowego pod nr KRS 0000359408, NIP 725202-58-42, REGON 100893710, zwana dalej ŁKA lub „Łódzka Kolej Aglomeracyjna”.
- 2) **ŁKA – TP** – *Taryfa przewozowa (ŁKA-TP)*,
- 3) **ustawa Prawo Przewozowe** – ustawa z dnia 15 listopada 1984r. *Prawo przewozowe* (tekst jednolity: Dz. U. z 2015r. poz. 915),
- 4) **rozporządzenie MI z dnia 20.01.2005r.** – rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 20 stycznia 2005r. *w sprawie sposobu ustalania opłat dodatkowych z tytułu przewozu osób, zabieranych ze sobą do przewozu rzeczy i zwierząt oraz wysokości opłaty manipulacyjnej* (Dz. U. Nr 14, poz. 117),
- 5) **Uchwała Nr XLVII/868/14 Sejmiku Województwa Łódzkiego z dnia 26 maja 2014r.** – *w sprawie określenia sposobu ustalania wysokości opłat dodatkowych i opłaty manipulacyjnej w odniesieniu do wojewódzkiego regularnego przewozu osób realizowanego przez „Łódzką Kolej Aglomeracyjną” Sp. z o.o.*,
- 6) **rozporządzenie MTiB z dnia 24.02.2006r.** – rozporządzenie Ministra Transportu i Budownictwa z dnia 24 lutego 2006r. *w sprawie ustalenia stanu przesyłek oraz postępowania reklamacyjnego* (Dz. U. Nr 38, poz. 266),

- 7) **rozporządzenie MI z dnia 23.12.2004r.** – rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 23 grudnia 2004r. w sprawie przepisów porządkowych obowiązujących na obszarze kolejowym, w pociągach i innych pojazdach kolejowych (tekst jednolity: Dz. U. z 2015r. poz. 50);
- 8) **dokument przewozu:**
 - a) bilet na przejazd/przewóz, w tym zakodowany na elektronicznej karcie ŁKA,
 - b) wezwanie do zapłaty,
 - c) bilet zastępczy,
 - d) kupon na przewóz roweru,
- 9) **bilet** – bilet na przejazd lub przewóz,
- 10) **bilet zastępczy** – bilet wydany przez osobę uprawnioną do kontroli, w zamian za zatrzymany podróżnemu bilet,
- 11) **wezwanie do zapłaty** – dokument przewozu wystawiony podróżnemu odbywającemu przejazd bez odpowiedniego dokumentu przewozu lub ważnego dokumentu poświadczającego uprawnienie do ulgowego przejazdu, który odmawia lub nie może uregulować należności w pociągu albo w razie naruszenia przepisów obowiązujących w związku z przewozem; w dokumencie tym wskazana jest należność do zapłaty;
- 12) **pociąg** – pojazd kolejowy (np. elektryczny zespół trakcyjny – EZT), wykorzystywany przez ŁKA jako środek publicznego transportu zbiorowego, oznaczony na wagonach znakiem firmowym ŁKA a w rozkładzie jazdy pociągów skrótem ŁKA;
- 13) **opłata dodatkowa** – opłaty pobierane w razie stwierdzenia braku odpowiedniego dokumentu przewozu, ważnego dokumentu poświadczającego uprawnienie do ulgowego przejazdu albo za spowodowanie zatrzymania środka transportowego bez uzasadnionej przyczyny, wynikająca z rozporządzenia MI z dnia 20.01.2005 r. oraz Uchwały nr XLVII/868/14 Sejmiku Województwa Łódzkiego z dnia 26 maja 2014r. Wysokość opłaty dodatkowej określona jest w ŁKA-TP;
- 14) **opłata manipulacyjna** – opłata uwzględniająca koszty czynności związanych ze zwrotem albo umorzeniem opłaty dodatkowej, w związku z nie okazaniem przez podróżnego w trakcie kontroli ważnego dokumentu poświadczającego jego uprawnienie do ulgowego przejazdu albo ważnego biletu okresowego imiennego i udokumentowanie tego uprawnienia po odbytych przejeździe, wynikająca z rozporządzenia MI z dnia 20.01.2005r. oraz Uchwały nr XLVII/868/14 Sejmiku Województwa Łódzkiego z dnia 26 maja 2014r. Wysokość opłaty manipulacyjnej określona jest w ŁKA –TP;
- 15) **dokument poświadczający uprawnienie do ulgowego przejazdu** – dokumenty, o których mowa w odpowiednich postanowienia ŁKA – TP;
- 16) **poświadczenie** – stosowny zapis zamieszczony na odwrocie biletu przez osobę uprawnioną przez ŁKA lub odrębny dokument zmieniający zakres uprawnień określonych na bilecie lub stanowiący podstawę do zwrotu należności, potwierdzony odpowiednio:
 - a) **w kasie biletowej** – datownikiem lub stemplem i podpisem pracownika, wraz z zamieszczeniem godziny jego dokonania,
 - b) **w pociągu** – podpisem pracownika obsługi pociągu i odciskiem pieczętki identyfikacyjnej;
- 17) **osoba upoważniona do kontroli** – osoba upoważniona przez ŁKA do kontroli dokumentów przewozu i dokumentów poświadczających uprawnienia do ulgowych przejazdów;

- 18) **przedsprzedaż** – sprzedaż biletów przed dniem wyjazdu lub pierwszym dniem ważności biletu. Przy obliczaniu terminu przedsprzedaży nie wlicza się pierwszego dnia ważności biletu;
- 19) **wymiana biletu** – zwrot ważnego biletu na przejazd/przewóz, odpowiednio poświadczonego i jednoczesny zakup nowego biletu na przejazd/przewóz pociągami przewoźnika;
- 20) **zwierzęta domowe** – zwierzęta tradycyjnie przebywające wraz z człowiekiem w jego domu lub innym odpowiednim pomieszczeniu, utrzymywane przez człowieka w charakterze jego towarzysza (art. 4, pkt 17 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997r. *o ochronie zwierząt* – Dz. U. z 2013r. poz. 856 z późn. zm.);
- 21) **punkty odprawy** – kasa biletowa lub miejsce, w którym ŁKA zapewnia obsługę klientów, tj. sprzedaż /aktywację biletów, na przewozy wykonywane przez ŁKA,
- 22) **kasa biletowa** – kasa biletowa ŁKA lub podmiot upoważniony przez ŁKA m.in. do sprzedaży biletów na przewozy wykonywane przez ŁKA, legalizacji dokumentów przewozu;
- 23) **biletomat** – automat biletowy – urządzenie do sprzedaży biletów ŁKA:
 - a) mobilny – umieszczony wewnątrz pociągu ŁKA;
 - b) stacjonarny – usytuowany w wybranych lokalizacjach, których wykaz dostępny jest na stronie internetowej www.lka.lodzkie.pl;
- 24) **obsługa pociągu** – pracownicy drużyny konduktorskiej upoważnieni do kontroli dokumentów przewozu i dokumentów poświadczających uprawnienia do ulgowych przejazdów oraz sprzedaży lub aktywacji biletów, udzielania informacji, zamieszczania poświadczeń i adnotacji na biletach;
- 25) **kontrola pociągu** – osoby upoważnione przez ŁKA, do kontroli dokumentów przewozu, legitymująca się identyfikatorem umieszczonym w widocznym miejscu;
- 26) **„tam”** – przejazd/przewóz w jedną stronę, we wskazanej na bilecie relacji lub strefie czasowej;
- 27) **„tam i z powrotem”** – przejazd/przewóz w dwie strony, w relacji określonej na bilecie lub strefie czasowej;
- 28) **stacja/przystanek osobowy** – miejsce, w którym rozkład jazdy przewiduje postój pociągów ŁKA, dla wsiadania lub wysiadania podróżnych;

c) § 3 otrzymuje nowe brzmienie:

„§ 3. Ogłaszanie i udostępnianie Regulaminu oraz informacje o usługach

1. Regulamin oraz zmiany do tego wydawnictwa ogłasza się na stronie internetowej ŁKA (www.lka.lodzkie.pl). Bezpłatny wgląd do *Regulaminu* zapewniony jest w siedzibie Spółki, w kasach biletowych oraz bezpośrednio na pokładzie pociągu u obsługi tego pociągu.
2. ŁKA informuje, o:
 - 1) zasadach i warunkach zawierania umowy przewozu,
 - 2) rozkładzie jazdy pociągów,
 - 3) warunkach najniższych opłat za przejazd/przewóz,
 - 4) warunkach dostępu i dostosowania pociągów do potrzeb osób niepełnosprawnych i o ograniczonej sprawności ruchowej oraz warunkach przewozu rowerów,
 - 5) usługach dostępnych w pociągu,
 - 6) procedurach:
 - a) odbioru zagubionego bagażu,
 - b) wnoszenia skarg i reklamacji oraz trybie ich rozpatrywania,

- 7) zakazie palenia tytoniu w pociągach ŁKA.
3. Informacje o usługach świadczonych przez ŁKA:
 - 1) zamieszczone są na stronie internetowej www.lka.lodzkie.pl, a wybrane informacje dodatkowo na tablicach ogłoszeń lub w innych miejscach do tego wyznaczonych,
 - 2) udzielane są:
 - a) bezpośrednio w kasach biletowych lub przez obsługę pociągu ŁKA,
 - b) telefonicznie pod numerem 42 205 55 15 czynnym całą dobę.
4. Na stacjach, na których:
 - 1) jest czynna kasa biletowa, która prowadzi sprzedaż biletów na przejazd/przewóz pociągami ŁKA, zamieszczane są następujące informacje:
 - a) zakres czynności i godziny otwarcia kasy,
 - b) wybrane informacje z ŁKA-TP i *Regulaminu*,
 - c) podstawowych prawach i obowiązkach podróżnych, wynikających z Rozporządzenia (WE) nr 1371/2007, w tym dane kontaktowe Urzędu Transportu Kolejowego, jako organu właściwego do rozpatrywania skarg w zakresie praw i obowiązków podróżnych wynikających z tego rozporządzenia;
 - 2) nie ma kasy biletowej ani biletomatu stacjonarnego, zamieszcza następujące informacje:
 - a) o najbliższym punkcie odprawy, gdzie znajduje się kasa biletowa lub biletomat stacjonarny,
 - b) najbliższej stacji, na której obecny jest personel oraz bezpośrednio udzielana jest pomoc osobom niepełnosprawnym i osobom o ograniczonej sprawności ruchowej.
5. Na stronie internetowej ŁKA zamieszczony jest szczegółowy wykaz wszystkich stacji/przystanków osobowych pod względem dostosowania do odprawy osób niepełnosprawnych.”,
- d) w § 4 w ust. 1 zapis „Łódzką Kolej Aglomeracyjną” spółka z o.o.” zastępuje się zapisem „ŁKA”,
- e) § 5 otrzymuje nowe brzmienie:

„§ 5. Rodzaje dokumentów przewozu

1. ŁKA wydaje następujące rodzaje:
 - 1) dokumentów przewozu:
 - a) bilety:
 - na przejazdy osób lub
 - przewóz bagażu ręcznego, wózka dziecięcego lub psa pod nadzorem podróżnego,
 - b) wezwania do zapłaty,
 - c) bilet zastępczy,
 - d) nieodpłatny kupon na przewóz roweru pod nadzorem podróżnego;
 - 2) innych dokumentów:
 - a) wnioski na przejazd grupy,
 - b) *kartę ŁKA* poświadczającą uprawnienie do korzystania z ulgi 30%,
 - c) wniosek na wykup *Elektronicznej karty ŁKA*;
 - d) paragon fiskalny,
 - 3) innych druków:
 - a) poświadczenie o:
 - zgłoszeniu braku ważnego biletu,
 - opóźnieniu pociągu,

- b) pokwitowanie zatrzymania dokumentu,
 - c) pokwitowanie przyjęcia rzeczy znalezionej w pociągu.
2. Na przejazdy osób/przewóz, ŁKA wydaje następujące rodzaje:
- 1) biletów:
 - a) jednorazowe, ważne na przejazd jednorazowy w określonej relacji:
 - w jedną stronę („tam”),
 - „tam i powrót”:
 - jeden bilet na przejazd „tam i powrót” – jeśli przejazd w obie strony odbywa się tą samą drogą przewozu, od i do tych samych stacji,
 - dwa oddzielne bilety na przejazd w jedną stronę – jeśli przejazd powrotny odbywa się inną drogą przewozu lub do innej stacji,
 - b) strefowe (czasowe) ważne w strefie A aglomeracji łódzkiej, z terminem ważności wskazanym na bilecie;
 - c) dla zorganizowanej grupy podróżnych,
 - d) okresowe:
 - odcinkowe imienne, ważne na przejazdy wielokrotne w określonej relacji i terminie ważności określonym na bilecie,
 - strefowe imienne, ważne na przejazdy wielokrotne w strefie A aglomeracji łódzkiej i terminie ważności określonym na bilecie,
 - e) według ofert specjalnych ŁKA, o których mowa w postanowieniach szczególnych ŁKA-TP lub w warunkach korzystania z tych ofert, podanych do publicznej wiadomości w sposób zwyczajowo przyjęty,
 - f) Wspólny Bilet Aglomeracyjny (WBA), na podstawie odrębnie obowiązującej umowy, honorowany w pociągach ŁKA;
 - g) na przewóz:
 - bagażu ręcznego,
 - wózka dziecięcego,
 - psa,pod nadzorem podróżnego,
 - h) innych przewoźników – zgodnie z zasadami i przepisami obowiązującymi u danego przewoźnika,
 - 2) kupon na przewóz roweru pod nadzorem podróżnego;”
- f) **w § 6 ust. 1** otrzymuje nowe brzmienie:
- „1. Bilet na przejazd jednorazowy powinien zawierać:
- 1) oznaczenie sprzedawcy,
 - 2) nazwę przewoźnika – „Łódzka Kolej Aglomeracyjna” spółka z o. o. – (ŁKA),
 - 3) relację przejazdu (nazwa stacji wyjazdu i stacji przeznaczenia) albo obszar obowiązywania,
 - 4) kategorię pociągu (osobowy) i klasę wagonu (druga);
 - 5) rodzaj zastosowanej taryfy („N” – normalna, „U”- ulgowa, z podaniem wymiaru ulgi), wraz z określeniem liczby osób podróżujących wg danej taryfy;
 - 6) opłatę za przejazd (cena brutto) wraz z informacją o sposobie zapłaty,
 - 7) stawkę i kwotę podatku od towarów i usług (PTU),
 - 8) datę wydania,
 - 9) datę wyjazdu,
 - 10) termin ważności (termin odjazdu i przyjazdu) lub strefę czasową – w przypadku biletu jednorazowego strefowego,
 - 11) NIP wystawcy,
 - 12) numer i serię biletu.”

g) § 7 otrzymuje nowe brzmienie:

„§ 7. Terminy ważności biletów

1. Termin ważności biletu na przejazd jest uzależniony od rodzaju biletu i zastosowanej oferty.

Termin ważności:

1) biletu:

a) jednorazowego na przejazd w określonej relacji:

- „tam” – wynosi, 6 godzin,
- „tam i powrót” – wynosi 1 dzień. Dzień liczy się od godz. 0:01 do 24:00

b) wycieczkowego, wydanego na przejazd:

- w jedną stronę – 1 dzień,
- „tam i z powrotem” – 2 dni; przy czym jeśli drugi dzień ważności biletu jest dniem roboczym, to podróż musi być ukończona najpóźniej do godz. 24⁰⁰ w dniu wolnym od pracy (np. w niedzielę);

c) strefowego czasowego – jest określony w odpowiednich postanowieniach ŁKA-TP,

d) według ofert specjalnych – jest określony w ŁKA-TP lub warunkach stosowania danej oferty;

e) na przejazdy wielokrotne, w tym zakodowanych na *Elektronicznej karcie ŁKA* – jest określony w odpowiednich postanowieniach ŁKA - TP,

f) na przewóz:

- roweru pod nadzorem podróżnego,
- wózka dziecięcego, psa lub bagażu pod nadzorem podróżnego, zależy od rodzaju biletu na przejazd, do którego został wydany (z wyjątkiem biletu sieciowego), w ramach ważności biletu na przejazd, do którego został wydany,

g) nieodpłatnego kuponu na przewóz roweru – zależy od rodzaju biletu na przejazd, do którego został wydany (z wyjątkiem biletu sieciowego), w ramach ważności biletu na przejazd, do którego został wydany.

2. Termin ważności/wyjazdu rozpoczyna się od daty albo daty i godziny zamieszczonej na bilecie w formie nadruku, za pomocą datownika lub stempla, albo wpisu odręcznego kasjera /obsługi pociągu, przy czym przejazd na podstawie biletu strefowego czasowego należy rozpocząć i zakończyć w strefie czasowej określonej na bilecie. Na biletach jednorazowych wydawanych w godzinach 23:01 do 24:00, z wyjątkiem biletów strefowych czasowych, rozpoczęcie terminu ważności oznacza się:

- 1) w kasie biletowej – datą dnia następnego, tj. rozpoczęcie terminu wyjazdu 0:01,
- 2) w pociągu – faktyczną datą wyjazdu.

3. Podróż musi być rozpoczęta i zakończona w terminie wskazanym na bilecie, z zastrzeżeniem ust. 4 i 5. Podróż należy ukończyć do godziny 24:00 ostatniego dnia terminu ważności biletu, o ile warunki stosowania danej oferty nie stanowią inaczej. Jeżeli podróżny rozpoczął przejazd lub wznowił go po przerwie ze stacji pośredniej – innej niż stacja miejscowości wyjazdu – w takim czasie, że ukończenie podróży w terminie ważności biletu nie jest możliwe, to może on dojechać do stacji, na której pociąg zatrzymuje się według rozkładu jazdy po raz ostatni przed północą ostatniego dnia ważności biletu. Po północy, może dojechać do stacji przeznaczenia, jeżeli rozpoczął przejazd w dniu ważności biletu. Przejazd musi odbywać się bez przerwy zarówno pociągiem bezpośrednim jak i najbliższym pociągiem jadącym w danym kierunku – w przypadku konieczności przesiadania wynikającego z rozkładu jazdy.

4. Jeżeli ukończeniu podróży w terminie ważności biletu przeszkodziło opóźnienie pociągu zdążającego do stacji przeznaczenia, podróżny może opóźnionym pociągiem dojechać do tej stacji po północy ostatniego dnia terminu ważności biletu.
5. Jeżeli ukończeniu podróży w czasie ważności biletu strefowego czasowego przeszkodziło opóźnienie pociągu zdążającego do stacji przeznaczenia, podróżny może opóźnionym pociągiem dojechać do stacji po upływie strefy czasowej określonej na tym bilecie, obejmującej czas planowanego przyjazdu tego pociągu.
6. W ramach terminu ważności biletu można dokonywać przerw w podróży.”

2) w Rozdziale 2 **Ogólne zasady odprawy i przewozu osób, rzeczy i zwierząt:**

a) **§§ 8 – 19** otrzymują nowe brzmienie:

„§ 8. Wyznaczanie, zajmowanie i korzystanie z miejsc do siedzenia

1. W pociągach uruchamianych przez ŁKA wyznacza się miejsca dla:
 - 1) podróżnych z dziećmi do lat 4 i kobiet w ciąży;
 - 2) osób niepełnosprawnych lub osób o ograniczonej sprawności ruchowej,
 - 3) rowerów,
 - 4) wózków inwalidzkich.
2. Wyznaczone miejsca, o których mowa w ust. 1 oznacza się w sposób trwały za pomocą piktogramów lub tabliczek.
3. Prawo do zajmowania miejsc wyznaczonych dla:
 - 1) podróżnych z dziećmi do lat 4 i kobiet w ciąży – w pierwszej kolejności mają te osoby, dla których zostały one przeznaczone. Z wyznaczonego miejsca dla opiekuna dziecka może korzystać tylko jedna osoba. W razie wątpliwości, osoba uprawniona do kontroli dokumentów przewozu, ma prawo poprosić kobietę w ciąży o okazanie zaświadczenia lekarskiego;
 - 2) osób niepełnosprawnych lub osób o ograniczonej sprawności ruchowej – osoby, których możliwość poruszania się jest ograniczona podczas korzystania z transportu, z powodu jakiegokolwiek niesprawności ruchowej (trwałej lub przejściowej) lub na skutek wieku. Na równi z osobami niepełnosprawnymi z miejsc tych mogą korzystać również rekonwalescenci, odbywający przejazd bezpośrednio po zwolnieniu ze szpitala, za okazaniem karty wypisu.
4. Wyznaczone miejsca, niezajęte przez uprawnionych wymienionych w ust. 3, mogą być zajmowane przez innych podróżnych, jednak tylko do czasu zgłoszenia się osób uprawnionych.
5. Podróżny ma prawo zająć wolne miejsce tylko dla siebie i dla każdej jadącej z nim osoby, której bilet może okazać. Na miejsce, które podróżny chce zająć dodatkowo, obowiązany jest wykupić bilet – na ogólnych zasadach – wg taryfy normalnej. Nie wolno zajmować miejsca już zajętego przez inną osobę, jeżeli dowód zajęcia jest widoczny.
Podróżny, który opuszcza miejsce nie zajmąwszy go wyraźnie, traci do niego prawo. Pozostawienie gazet, czasopism, itp. na miejscu, nie jest uważane za jego zajęcie.
6. Na miejscach do siedzenia nie wolno umieszczać psów ani bagażu ręcznego.

§ 9. Grupowy przewóz osób

1. Grupowy przewóz osób może odbywać się w pociągach uruchamianych przez ŁKA przewidzianych w rozkładzie jazdy, w miarę możliwości przewozowych i eksploatacyjnych przewoźnika.

- 1a. Umowę grupowego przewozu osób zawiera z ŁKA organizator takiego przewozu.
2. Grupowy przewóz osób odbywa się na podstawie wniosku na przejazd grupy wraz z odpowiednimi biletami wydanymi dla uczestników tego przejazdu. Terminy i warunki realizacji zamówień na grupowy przewóz osób określone są w postanowieniach ŁKA-TP.
3. W przypadku, gdy organizator przejazdu grupowego zamierza zmienić warunki zamówionego przejazdu (z zachowaniem terminów określonych w odpowiednich postanowieniach ŁKA-TP), tj. termin przejazdu, relację lub drogę przewozu, powinien uzyskać nową zgodę przewoźnika. Na podstawie nowego wniosku na przejazd grupy i zgody ŁKA, kasa biletowa dokonuje wymiany biletu (biletów), bez potrącania odstępnego. Na zwracanym bilecie upoważniony pracownik zamieszcza poświadczenie w brzmieniu: „Bilet całkowicie niewykorzystany, wymiana biletu. Wydano bilet (bilety) nr”, potwierdzając datą, podpisem i stemplem.
4. Za odpowiednio poświadczony całkowicie niewykorzystany bilet (bilety) dla uczestników przejazdu grupowego zwrotu należności dokonuje:
 - 1) przed rozpoczęciem terminu ważności biletu – kasa biletowa, na ogólnych zasadach,
 - 2) po rozpoczęciu terminu ważności biletu – ŁKA, w drodze rozpatrzenia pisemnej reklamacji złożonej przez organizatora, na warunkach określonych w §§ 23-25 Regulaminu, z potrąceniem 10% odstępnego.
5. Zwrotu należności za bilety dla osób, które nie skorzystały z przejazdu grupowego, z zastrzeżeniem ust. 6, dokonuje się w drodze pisemnej reklamacji złożonej przez organizatora, na warunkach określonych w §§ 23-25 Regulaminu, w przypadku gdy:
 - 1) na stacji wyjazdu nie ma kasy lub kasa jest nieczynna – pod warunkiem uzyskania odpowiedniego poświadczenia biletu u obsługi w pociągu,
 - 2) organizator zgłosił się do obsługi pociągu - po rozpoczęciu przejazdu.Od zwracanych należności potrąca się odstępnę w wysokości wskazanej w § 15 ust. 7.
6. W razie, gdy z przejazdu grupowego będzie korzystać mniejsza liczba osób niż wskazana w bilecie na przejazd grupy, przy czym liczba uczestników przejazdu będzie mniejsza niż 10 osób, pozostali uczestnicy tracą prawo do skorzystania z oferty przejazdu grupowego i są zobowiązani do nabycia biletów, zgodnie z indywidualnymi uprawnieniami. Zwrotu należności za niewykorzystany bilet grupowy dokonuje się na zasadach określonych w ust. 4.
7. Obowiązkiem organizatora w grupowym przewozie osób jest nadzór nad przestrzeganiem przez uczestników tego przewozu przepisów porządkowych. Ponadto organizator i uczestnik ponoszą solidarną odpowiedzialność za szkody wyrządzone ŁKA.

§ 10. Odprawa na podstawie *Elektronicznych kart ŁKA*

1. *Elektroniczna karta ŁKA*, zwana dalej *Kartą ŁKA* jest nośnikiem plastikowym, na którym może być zakodowany bilet okresowy odcinkowy lub Wspólnego Biletu Aglomeracyjnego, zwanego (dalej WBA) – za pomocą odpowiedniego urządzenia. Jest wydawana i oraz dystrybuowana przez ŁKA.
2. *Kartę ŁKA*, o której mowa w ust. 1 można otrzymać, na podstawie *Zamówienia Elektronicznej karty „Łódzkiej Kolei Aglomeracyjnej” sp. z o.o.*, zwanego dalej *Zamówieniem*, złożonego w kasie biletowej ŁKA.
3. Aktywacji zakodowanego na *Karcie ŁKA* biletu:
 - 1) okresowego odcinkowego – dokonuje kasa biletowa,

- 2) WBA – dokonuje kasa biletowa lub obsługa pociągu ŁKA.
4. W terminie 14 dni kalendarzowych od daty przyjęcia *Zamówienia* i weryfikacji zawartych w nim danych, podróżny odbiera osobiście *Elektroniczną kartę ŁKA* w wyznaczonej kasie biletowej.
 5. Za osobę niepełnoletnią *Zamówienie* składa, a także odbiera *Kartę ŁKA* rodzic lub prawny opiekun dziecka. W przypadku osób, które ukończyły 13 lat dopuszcza się złożenie *Zamówienia* i *odbiór Karty ŁKA* bez udziału rodzica lub opiekuna prawnego, ale po okazaniu przez tą osobę ważnej legitymacji szkolnej lub innego dokumentu stwierdzającego tożsamość.
 6. Zwrotu należności za całkowicie niewykorzystany bilet zakodowany na *Karcie ŁKA*, zwrócony przed pierwszym dniem jego ważności dokonuje kasa biletowa, po potrąceniu 10% odstępnego. Po rozpoczęciu terminu ważności biletu, zwrot należność dokonywany jest na zasadach określonych w § 16 Regulaminu.
 7. Za *Kartę ŁKA* zagubioną, skradzioną lub zniszczoną w stopniu uniemożliwiającym odczytanie danych (tj. któregośkolwiek zapisu lub zabezpieczenia), na pisemny wniosek podróżnego ŁKA wydaje nową *Kartę ŁKA*. Do wniosku należy dołączyć zniszczoną *Kartę ŁKA* lub wydane przez policję zaświadczenie o zgłoszeniu jej kradzieży.
 8. Formularz *Zamówienia* podróżny może otrzymać bezpośrednio w kasie biletowej ŁKA lub w formie elektronicznej, pobierając ze strony internetowej www.lak.lodzkie.pl. Do *Zamówienia* należy każdorazowo dołączyć fotografię o wymiarach wskazanych w formularzu.

§ 11. Zasady organizacji sprzedaży i warunki korzystania z dokumentów przewozu

1. Bilety na przejazd można nabyć w:
 - 1) kasach biletowych,
 - 2) biletomacie stacjonarnym, w którym sprzedawane są bilety na przejazd pociągiem ŁKA, zgodnie z ofertą dostępną w danym biletomacie,
 - 3) w pociągach ŁKA:
 - a) u obsługi pociągu,
 - b) w biletomacie mobilnym,
wyłącznie na wyjazd w dniu nabycia biletu oraz w relacji nie dłuższej niż obsługiwana przez dany pociąg, na zasadach określonych w Regulaminie,
 - 4) w kanałach samoobsługowych, np. za pośrednictwem telefonu, Internetu itp. – na zasadach określonych w regulaminach dotyczących tych form dystrybucji biletów.
2. Podróżny nie posiadający ważnego dokumentu przewozu, zobowiązany jest niezwłocznie po wejściu do pociągu nabyć bilet w biletomacie mobilnym lub zgłosić się do obsługi pociągu, w celu nabycia biletu lub aktywacji *Elektronicznej karty ŁKA*, z zastrzeżeniem ust. 2a. Podróżni, którzy nie dopełnią takiego obowiązku, jak również podróżni posiadający nieaktywowaną *Elektroniczną kartę ŁKA* – traktowani będą jak osoby bez ważnego dokumentu przewozu. Wówczas oprócz należności przewozowych – podróżny uiszcza opłatę dodatkową ustaloną na podstawie rozporządzenia MI z dnia 20.01.2005r. oraz Uchwały nr XLVII/868/14 Sejmiku Województwa Łódzkiego z dnia 26 maja 2014r.
- 2a. Obowiązek zakupu lub zgłoszenia braku dokumentu przewozu, o którym mowa w ust. 2 nie dotyczy osób:
 - 1) niepełnosprawnych lub o ograniczonej sprawności ruchowej,
 - 2) niewidomych, podróżujących bez przewodnika lub z psem przewodnikiem,

- 3) poruszających się na wózku inwalidzkim, odbywających przejazd z lub bez osoby towarzyszącej,
- 4) które ukończyły 70 lat, pod warunkiem okazania dokumentu stwierdzającego wiek.

Odprawy tych osób dokonuje się w trakcie kontroli dokumentów przewozu i nie pobiera się od nich opłaty dodatkowej za wydanie biletu w pociągu. W przypadku odmowy uiszczenia w pociągu należności za przejazd/przewóz, stosuje się odpowiednio postanowienia § 19 Regulaminu.

3. Bilety sprzedaje się na przejazd drogą najkrótszą lub wskazaną przez podróżnego, od i do wskazanej przez podróżnego stacji, na której zatrzymują się pociągi danego rodzaju.
4. Zakres czynności kas biletowych oraz godziny ich otwarcia oznacza się w sposób zwyczajowo przyjęty w formie wywieszek lub piktogramów. Wykaz kas biletowych ŁKA, godziny ich otwarcia oraz zakres czynności zamieszczony jest ponadto na stronie internetowej www.lka.lodzkie.pl.
5. Obsługa podróżnych w kasach biletowych dokonywana jest w kolejności zgłaszania się podróżnych.

Poza kolejnością obsługiwane są:

- 1) kobiety w ciąży oraz
- 2) osoby:
 - a) o widocznej niepełnosprawności ruchowej;
 - b) niezdolne do samodzielnej egzystencji;
 - c) w wieku powyżej 70 lat;
 - d) z dziećmi do lat 4 lub z dziećmi niepełnosprawnymi;
 - e) niewidome;
 - f) chore na cukrzycę;
 - g) poruszające się na wózku inwalidzkim,
 - h) osoby z biletami wymagającymi legalizacji;
 - i) konwojenci osób aresztowanych lub więźniów;

za okazaniem stosownego dokumentu (lub biletu). Obowiązek okazywania dokumentu nie dotyczy osób niepełnosprawnych o widocznym kalectwie i kobiet w widocznej ciąży.

6. Kasy biletowe ŁKA sprzedają bilety na przejazd/przewóz:
 - 1) od i do wskazanej przez podróżnego stacji lub przystanku, na którym zatrzymują się pociągi danego przewoźnika;
 - 2) w obrębie danego odcinka/strefy lub linii obsługiwanej przez danego przewoźnika;.
7. W pociągu – u obsługi pociągu – podróżny może nabyć:
 - 1) bilet:
 - a) wyłącznie na wyjazd w dniu zakupu: bilety w określonej relacji – od stacji wsiadania do stacji wskazanej przez podróżnego;
 - b) strefowy czasowy, ważny w strefie A aglomeracji łódzkiej, na wyjazd w dniu zakupu biletu,
 - c) na przejazdy wielokrotne z terminem ważności rozpoczynającym się w dniu ich zakupu, przy czym bilety odcinkowe wydaje się od stacji wsiadania do stacji wskazanej przez podróżnego;
 - d) według oferty specjalnej proponowanej przez przewoźnika, o ile warunki taryfowe danej oferty nie stanowią inaczej,
 - e) na przewóz pod nadzorem podróżnego:
 - rzeczy lub wózka dziecięcego,

- psa;
 - 2) nieodpłatny kupon na przewóz roweru pod nadzorem podróżnego.
- 8. W kasach biletowych na zasadach przedsprzedaży, tj. do 30 dni naprzód można nabyć wg cen obowiązujących w dniu nabycia,
 - 1) bilety:
 - a) jednorazowe na przejazd osób, w tym strefowe czasowe,
 - b) na przewóz bagażu ręcznego, wózka i/albo psa – pod nadzorem podróżnego,
 - c) okresowe odcinkowe imienne lub strefowe, w tym kodowane na *Elektronicznej karcie ŁKA*,
 - d) wg oferty specjalnej, o ile nie wprowadzono innych uregulowań dotyczących terminu przedsprzedaży w warunkach taryfowych danej oferty,
 - 2) kupon na przewóz roweru pod nadzorem podróżnego.
- 9. Warunki taryfowe dotyczące biletów na przejazd/przewóz wg ofert specjalnych, są określone w postanowieniach szczególnych ŁKA –TP lub warunkach taryfowych tych ofert, podawane do wiadomości publicznej, w sposób zwyczajowo przyjęty.
- 10. Należności za przejazd/przewóz, podróżny może uregulować:
 - 1) gotówką (w złotych) lub kartą – w kasach biletowych oznaczonych odpowiednim piktogramem lub w biletomacie,
 - 2) gotówką (w złotych) – u obsługi pociągu,
 - 3) kartą lub przelewem – np. w biletomatach, przez Internet, za pośrednictwem systemu SkyCash.
- 11. Osobę, która w pociągu:
 - 1) nie zgłosi braku ważnego biletu na przejazd/przewóz, na zasadach określonych w ust.2,
 - 2) odmawia uiszczenia opłaty za przejazd/przewóz,
 - 3) nie okaże ważnego dokumentu poświadczającego uprawnienie do ulgi,
 - 4) okazała bilet, którego ŁKA nie honoruje,
 - 5) nie aktywowała *Elektronicznej karty ŁKA*,
uważa się za podróżnego bez ważnego dokumentu przewozu, z zastrzeżeniem postanowień ust. 14.
- 12. Osobie, która okaże w pociągu podczas kontroli dokumentów przewozu:
 - 1) bilet z niższym wymiarem ulgi – dokonuje się wymiany biletu. Obsługa pociągu lub inna upoważniona osoba przez przewoźnika do kontroli wydaje nowy bilet, zgodnie z indywidualnymi uprawnieniami podróżnego, bez pobierania opłaty za jego wydanie. Na niewykorzystanym bilecie obsługa pociągu lub inna upoważniona osoba zamieszcza adnotację w brzmieniu: „Bilet niewykorzystany od stacji do stacji Wydano bilet nr.....”, potwierdzając datą, podpisem i pieczętką identyfikacyjną. Zwrotu należności dokonuje kasa biletowa na zasadach określonych w § 15 Regulaminu, bez potrącania odstępnego. W przypadku nie uregulowania należności w pociągu stosuje się postanowienia §19 Regulaminu;
 - 2) bilet na przejazd w terminie późniejszym poświadczają się okazany bilet zamieszczając adnotację w brzmieniu: „Wyjazd w dniu”, potwierdzając podpisem i pieczętką identyfikacyjną,
 - 3) bilet na przejazd dłuższą drogą – przejazd może się odbyć bez dodatkowych opłat. Na okazanym bilecie obsługa zamieszcza adnotację w brzmieniu : „Przejazd pociągiem nr w dniu od st. do st.przez” potwierdzając datą, podpisem i pieczętką. Zwrotu różnicy należności dokonuje się bez pobierania odstępnego.

13. Obsługa pociągu lub inna osoba upoważniona przez przewoźnika do kontroli dokumentów przewozu dokonuje odprawy osób, pobierając opłaty za:
- 1) przejazd – według indywidualnych uprawnień podróżnego lub z zastosowaniem odrębnych ofert specjalnych lub taryfowych, o ile postanowienia szczególne nie stanowią inaczej,
 - 2) przewóz rzeczy, wózka dziecięcego i/albo psa, zgodnie z postanowieniami ŁKA – TP,
 - 3) wydanie biletu w pociągu, z zastrzeżeniem ust. 2a i 18.

W przypadku osób odbywających wspólnie przejazd w tej samej relacji, którym nie można wydać jednego biletu na przejazd, gdyż korzystają z różnych wymiarów ulg, wydaje się odpowiednią liczbę biletów i pobiera jedną opłatę za wydanie biletu w pociągu.

14. W przypadku braku możliwości odprawy, podróżnemu wydaje się *poświadczenie o zgłoszeniu braku ważnego biletu*. Na poświadczeniu wydanym:
- 1) w kasie biletowej – zamieszcza się odcisk datownika oraz informuje pasażera o obowiązku zgłoszenia na warunkach określonych w § 11 ust. 2, obsłudze pociągu brak ważnego biletu,
 - 2) w pociągu – zamieszcza się stację, datę wyjazdu i nr pociągu a odprawy dokonuje się w trakcie kontroli.
15. Podróżny, który przed rozpoczęciem przejazdu pociągiem ŁKA nie nabył ważnego biletu na przejazd/przewóz i zamierza nabyć go u obsługi pociągu, zobowiązany jest:
- 1) nabyć bilet w biletomacie mobilnym niezwłocznie po wejściu do pociągu, a w przypadku awarii biletomatu, niezwłocznie zgłosić się do obsługi pociągu w celu nabycia biletu, lub
 - 2) niezwłocznie, po wejściu do pociągu zgłosić się do obsługi pociągu w celu nabycia biletu.

Obsługa pociągu oprócz opłat taryfowych pobiera opłatę za wydanie biletu w pociągu, z zastrzeżeniem ust. 16.

Podróżny, który nie dopełnił powyższego obowiązku, uważany jest za podróżnych bez ważnego dokumentu przewozu.

16. Opłaty za wydanie biletu w pociągu nie pobiera się od osób, o których mowa w ust. 2a i 18 oraz od osób, które zgłoszą się do obsługi pociągu na warunkach określonych w ust.1):
- 1) rozpoczynających przejazd od stacji w czasie, gdy kasa biletowa jest nieczynna lub biletomat stacjonarny jest nieczynny, nie ma kasy biletowej ani biletomatu lub nie sprzedaje się w kasie/biletomacie biletów danego rodzaju (nawet w przypadku czynnego biletomatu),
 - 2) z ważnym biletem, które zgłoszą zamiar zmiany umowy przewozu, w zakresie:
 - a) zmiany terminu,
 - b) stacji przeznaczenia – najpóźniej na ostatniej stacji zatrzymania pociągu poprzedzającej stację przeznaczenia, wskazaną na bilecie,
 - c) drogi przewozu – najpóźniej na stacji, od której ma nastąpić zmiana,
 - 3) posiadających:
 - a) wydane przez kasę biletową *Poświadczenie o zgłoszeniu braku ważnego biletu*,
 - b) bilet z adnotacją „Dalej w poc. ŁKA”,
 - c) bilet z nadrukiem albo potwierdzoną adnotacją „Zmiana przewoźnika”, wystawiony w pociągu, gdy rozkładowy czas na przesiadkę nie przekracza 30 minut,
 - d) bilet z niższym wymiarem ulgi,

- e) zamierzających nabyć bilet z ulgą 100%,
 - 4) które ukończyły 70 lat, pod warunkiem okazania dokumentu stwierdzającego wiek,
 - 5) niepełnosprawnych lub o ograniczonej sprawności ruchowej, pod warunkiem okazania dokumentu stwierdzającego niepełnosprawność fizyczną (stałą lub czasową).
17. Obsługa pociągu lub osoba upoważniona do kontroli przyjmuje należności za przejazd/przewóz wyłącznie gotówką, w PLN.
Jeżeli podróżny nie posiada gotówki lub odmawia uregulowania należności, obsługa pociągu wystawia wezwanie do zapłaty – wraz z opłatą dodatkową ustaloną na podstawie rozporządzenia MI z dnia 20.01.2005r. oraz Uchwały nr XLVII/868/14 Sejmiku Województwa Łódzkiego z dnia 26 maja 2014 r.
 18. Podróżny posiadający bilet ze stemplem (adnotacją) „Dalej w pociągu ŁKA” lub „Dalej”, zobowiązany jest zgłosić się odpowiednio do kasy biletowej lub do obsługi pociągu, najpóźniej na stacji, do której posiada bilet, w celu nabycia biletu na przejazd do faktycznej stacji przeznaczenia. W przypadku odprawy w pociągu nie pobiera się opłaty za wydanie biletu w pociągu.
 19. Dokumentów przewozu albo dokumentów uprawniających do ulgowych przejazdów, wydanych przez ŁKA – nie wolno foliować.
 20. Dokumenty związane z przewozem: przerobione, zafoliowane, nienależące do okaziciela, z niepoświadczonymi adnotacjami, zniszczone, w szczególności podarte i sklezione, na których nie można odczytać danych, albo nieczytelne są zabezpieczenia, uważa się za nieważne.
 21. Za dokumenty przewozu zagubione, zniszczone, zafoliowane lub skradzione, nie zwraca się zapłaconych należności i nie wydaje duplikatów, za wyjątkiem *Elektronicznych kart ŁKA*.
 22. Bilety jednorazowe wydane na odległość nie mniejszą niż 50 km, zawierają dane, na podstawie których bilet uznaje się za fakturę VAT.
 23. Z tytułu nabycia dokumentu przewozu podróżny może otrzymać na żądanie fakturę VAT. Fakturę VAT wystawia kasa biletowa dokonująca sprzedaży dokumentu przewozu. W przypadku nabycia biletu w pociągu ŁKA, fakturę można otrzymać w kasie biletowej ŁKA. Faktury VAT wystawiane będą w terminie nie później niż 3-miesiące licząc od końca miesiąca w którym wykonano usługę, na podstawie oryginału biletu, a w przypadku zakupu w kasie biletowej również paragonu fiskalnego.
 24. Wystawca faktury, na bilecie zamieszcza adnotację o wydaniu faktury VAT.

§ 12. Zawarcie umowy przewozu

1. Umowę przewozu zawiera się przez nabycie odpowiedniego biletu/biletów na przejazd/przewóz.
Podróżny, który posiada *Elektroniczną kartę ŁKA lub bilet*, który wymaga aktywacji, zobowiązany jest wejść do pociągu pierwszymi drzwiami licząc od czoła pociągu (w kierunku jazdy) i zgłosić się do obsługi pociągu w celu aktywacji biletu, a w przypadku nieobecności obsługi w tej części pociągu – oczekiwać na jej przybycie.
- 1a. Przez zawarcie umowy przewozu przewoźnik zobowiązuje się do przewozu podróżnego oraz odpowiednio jego bagażu do miejsca przeznaczenia.
2. Po otrzymaniu biletu lub paragonu (w przypadku doładowania *Elektronicznej karty ŁKA lub WBA*), podróżny powinien sprawdzić, czy dane określone na bilecie/paragonie są zgodne z jego życzeniem. Bilet należy zachować do kontroli.

3. Bilet na przewóz: bagażu ręcznego, wózka dziecięcego, psa lub nieodpłatny kupon na przewóz roweru można nabyć łącznie z biletem na przejazd lub do okazanego biletu na przejazd.
4. W dokumencie przewozu określa się wysokość należności za przejazd/przewóz oraz dane potrzebne do ustalenia zakresu uprawnień podróżnego.
5. Przy zakupie biletu podróżny powinien podać:
 - 1) rodzaj biletu (np. jednorazowy),
 - 2) datę lub datę i godzinę wyjazdu,
 - 3) relację przejazdu (od stacji – do stacji),
 - 4) rodzaj taryfy (normalna lub ulgowa – rodzaj przysługującej ulgi) oraz liczbę osób korzystających z tej samej taryfy,ponadto może wskazać ofertę, z której chce skorzystać (np. bilet wycieczkowy).
6. Warunki stosowania i zakres obowiązywania ofert taryfowych oraz opłat za przejazd/przewóz – określone są w ŁKA –TP, a ofert specjalnych – w warunkach taryfowych danej oferty, podanych do wiadomości publicznej w sposób zwyczajowy.
7. Przy odprawie podróżnych stosuje się opłaty obowiązujące w dniu wystawienia dokumentów przewozu.
8. Jeżeli podróżny podczas kontroli dokumentów przewozu w pociągu okaże bilet wydany wg taryfy normalnej wraz z ważnym dokumentem poświadczającym uprawnienia do ulgowych przejazdów, wówczas obsługa pociągu lub osoba upoważniona do kontroli zamieszcza na bilecie adnotację o niewykorzystaniu biletu na przejazd i wydaje nowy bilet wg posiadanych przez podróżnego uprawnień do ulgi. Zwrotu należności za odpowiednio poświadczony bilet, dokonuje kasa biletowa bądź podróżny może dochodzić zwrotu należności w drodze reklamacji wniesionej do przewoźnika, na warunkach określonych w §§ 23-25 Regulaminu, przy czym od zwracanych należności nie potrąca się odstępnego.

§ 13. Zmiana umowy przewozu

1. Zmiana umowy przewozu może dotyczyć:
 - 1) terminu wyjazdu,
 - 2) stacji przeznaczenia,
 - 3) drogi przewozu,
 - 4) zakresu uprawnień podróżnego do ulgi.
2. Podróżny z ważnym biletem na przejazd, może zmienić umowę przewozu lub odstąpić od niej przed rozpoczęciem podróży albo w miejscu zatrzymania pociągu na drodze przewozu. Zmiany lub odstąpienia od umowy przewozu można dokonać odpowiednio w kasie biletowej lub w pociągu ŁKA.
3. W celu dokonania zmiany umowy przewozu podróżny powinien – stosownie do okoliczności – dopłacić różnicę należności lub uzyskać odpowiednie poświadczenie na bilecie, stanowiące podstawę do otrzymania ewentualnego zwrotu należności. Poświadczony bilet jest ważny wyłącznie w zakresie wynikającym z poświadczenia.
4. Podróżny, który zamierza na całej lub części drogi przejazdu zmienić umowę przewozu, zobowiązany jest w kasie biletowej przed rozpoczęciem przejazdu nabyć nowy bilet na przejazd, przy czym zmiany można dokonać w terminie ważności biletu.

W przypadku:

 - 1) jednorazowej wymiany biletu na inny bilet ważny na przejazd pociągami ŁKA lub innego przewoźnika, z którym została zawarta umowa na sprzedaż biletów,
 - 2) rezygnacji z przejazdu na części drogi,od zwracanych należności nie potrąca się odstępnego.

5. Zmiana stacji przeznaczenia może dotyczyć tylko miejscowości położonej na tej samej drodze przewozu lub na jej przedłużeniu, tj. położonej poza pierwotną stacją przeznaczenia wskazaną na bilecie. Wybranie innej stacji przeznaczenia i innej drogi przejazdu, nawet od stacji pośredniej, wymaga zawarcia nowej umowy przewozu – tzn. nabycia nowego biletu na faktyczny przejazd. Posiadany przez podróżnego bilet podlega wymianie.
W razie zgłoszenia przez podróżnego przejazdu:
 - 1) poza stację przeznaczenia wskazaną na posiadanym bilecie – pobiera się należność stanowiącą różnicę między ceną biletu obliczoną od stacji wyjazdu do nowej stacji przeznaczenia, a ceną okazanego biletu, z zastrzeżeniem postanowień ust. 2,
 - 2) rezygnacji z przejazdu na części drogi (zmiana stacji przeznaczenia na wcześniejszą niż wskazana na posiadanym bilecie – skrócenie relacji przejazdu) – dokonuje się zwrotu należności za niewykorzystany bilet, na zasadach określonych w § 15, z tym że od zwracanych należności nie potrąca się odstępnego.
6. W przypadku:
 - 1) całkowitego odstąpienia od umowy przewozu – warunkiem zwrotu należności jest uzyskanie przez podróżnego odpowiedniego poświadczenia na bilecie;
 - 2) zmiany umowy przewozu, z tytułu której przysługuje:
 - a) ŁKA wyższa należność za przewóz – wydaje się bilet dodatkowy (dopłatę) i pobiera należności, wg zasad określonych w odpowiednich postanowieniach ŁKA -TP. Jeżeli postanowienia szczególne dla danej ulgi lub oferty taryfowej nie pozwalają na dokonanie dopłaty, dokonuje się wymiany okazanego biletu, na zasadach określonych w ust. 13,
 - b) podróżnemu zwrot różnicy należności – dokonuje się wymiany pierwotnego biletu, z zastrzeżeniem postanowień ust. 4. Po rozpoczęciu przejazdu podróżny powinien uzyskać na bilecie odpowiednie poświadczenie w pociągu, w którym odbywał przejazd. Poświadczenia dokonują osoby upoważnione przez przewoźnika na zasadach określonych w Regulaminie. Niewykorzystany bilet bez odpowiedniego poświadczenia nie podlega zwrotowi.
7. Bilet poświadczony jako częściowo wykorzystany jest biletem ważnym na przejazd tylko w zakresie wynikającym z tego poświadczenia.
8. Podróżny z biletem jednorazowym, który zamierza wyjechać:
 - 1) przed pierwszym dniem ważności biletu, lub
 - 2) w terminie późniejszym niż wskazany na bilecie,powinien zgłosić się na stacji wyjazdu lub na stacji nabycia biletu, w celu dokonania wymiany biletu.
9. W przypadku rozpoczęcia przejazdu przed wskazanym na posiadanym bilecie jednorazowym terminem ważności biletu, podróżny zobowiązany jest zgłosić się do obsługi pociągu w celu uzyskania poświadczenia okazanego biletu. Obsługa pociągu zamieszcza adnotację w brzmieniu: „Wyjazd w dniu...” potwierdzając podpisem i pieczęcią identyfikacyjną. Termin ważności biletu liczy się od nowego terminu wyjazdu wynikającego z poświadczenia, na zasadach określonych w § 7 Regulaminu.”
Brak wymaganego poświadczenia w zakresie zmiany terminu wyjazdu, powoduje nieważność biletu.
10. Podróżny, który nie dopełnił w kasie biletowej formalności związanych ze zmianą umowy przewozu, o której mowa w ust. 1 pkt 4, powinien zgłosić się do obsługi pociągu, która posiadany przez podróżnego bilet na przejazd poświadcza o niewykorzystaniu i wydaje nowy bilet, wg indywidualnych uprawnień podróżnego do ulgi.

11. Jeżeli bilet był niewykorzystany z przyczyn występujących po stronie podróżnego i nie został wcześniej poświadczony, podróżnemu nie przysługuje zwrot należności:
 - 1) przypadający za początkową część drogi przewozu, jeżeli przejazd rozpoczął od stacji pośredniej leżącej na drodze przejazdu,
 - 2) za bilet niewykorzystany, zwrócony odpowiednio po upływie terminu ważności z zastrzeżeniem postanowień § 15 ust. 13 Regulaminu.
12. Jeżeli zmiana umowy przewozu wymaga dokonania wymiany biletu (w ramach przewoźnika):
 - 1) w kasie biletowej – dokonuje się zwrotu należności za niewykorzystany bilet (bilet nie wymaga poświadczenia), na zasadach określonych w postanowieniach § 15 Regulaminu, bez potrącania odstępnego, a następnie wydaje się nowy bilet na przejazd, zgodnie z życzeniem podróżnego. Na zwróconym bilecie kasjer zamieszcza adnotację: WYMIANA, wydano bilet nr....., na kwotę..... i określa podstawę wymiany np.: zmiana daty, zmiana trasy;
 - 2) w pociągu – na niewykorzystanym bilecie obsługa pociągu lub osoba upoważniona do kontroli zamieszcza poświadczenie w brzmieniu: „W poc. nr wymiana biletu na bilet nr ... na przejazd od stacji ... do stacji w dniu”, potwierdzając datą, podpisem i pieczętąką identyfikacyjną. Następnie wydaje się nowy bilet na przejazd, zgodnie z życzeniem podróżnego. Zwrotu należności dokonuje kasa biletowa, bez potrącania odstępnego.
13. Jeżeli podróżny zgłosi zamiar przejazdu przez mniejszą liczbę osób, na części lub na całej drodze przewozu, obsługa pociągu lub osoba upoważniona do kontroli dokonuje poświadczenia o wykorzystaniu biletu przez faktyczną liczbę osób.

Za tak poświadczony bilet jednorazowy, który będzie wykorzystany przez mniejszą liczbę osób:

 - 1) przed rozpoczęciem przejazdu – kasa biletowa dokonuje zwrotu należności, po potrąceniu odstępnego i wydaje nowy bilet na przejazd rzeczywistej liczby osób. Odstępne potrąca się od należności przypadających do zwrotu za osoby, które zrezygnowały z przejazdu,
 - 2) po rozpoczęciu przejazdu – obsługa pociągu lub osoba upoważniona do kontroli (pod warunkiem zgłoszenia zmiany na zasadach określonych w ust. 7 *Regulaminu*) dokonuje poświadczenia biletu o wykorzystaniu przez mniejszą liczbę osób, ale wyłącznie, gdy na podstawie tego biletu przynajmniej jedna osoba będzie nadal odbywała przejazd. Na bilecie obsługa pociągu lub osoba upoważniona do kontroli zamieszcza poświadczenie w brzmieniu „Bilet wykorzystany w poc. nr..... przezosobę/y/osób od stacji do stacji.....”, potwierdzając datą, podpisem i pieczętąką identyfikacyjną. Zwrotu należności przypadających za osoby, które zrezygnowały z przejazdu, dokonuje kasa biletowa, po potrąceniu odstępnego. Odstępne potrąca się od należności przypadających do zwrotu za osoby, które zrezygnowały z przejazdu. Powyższe postanowienia nie mają zastosowania, do grupowego przewozu osób.
14. Podróżny, który niezwłocznie po wejściu do pociągu zgłosi całkowite niewykorzystanie biletu (biletów) przez osobę (-y), która (-e) zrezygnowała z przejazdu – może uzyskać jedynie potwierdzenie zgłoszenia tego faktu. W takim przypadku obsługa pociągu lub osoba upoważniona do kontroli zamieszcza na bilecie adnotację w brzmieniu: „W dniu... o godz..... w pociągu nr zgłoszono całkowitą rezygnację z przejazdu od stacji ... do stacji ...”, potwierdzając datą, podpisem i pieczętąką identyfikacyjną. Zwrotu należności można dochodzić w drodze reklamacji, na zasadach określonych w §§ 23-24 Regulaminu.

15. Po dokonaniu zmiany umowy przewozu na bilecie na przejazd, bilet na przewóz bagażu podręcznego lub psa oraz nieodpłatny kupon na przewóz roweru jest ważny w zakresie i terminie określonym na bilecie na przejazd.
16. Zasady zmiany umowy przewozu na podstawie biletów okresowych i innych biletów na przejazdy wielokrotne określone są w odpowiednich postanowieniach ŁKA - TP.
17. Zmiany umowy przewozu w zakresie, o którym mowa w ust. 3 i 4, można dokonać na warunkach określonych odpowiednio w §§ 6 – 9, §§ 31-34 i §§ 44-45 ŁKA-TP.
18. Poświadczony bilet jest ważny wyłącznie w zakresie wynikającym z poświadczenia.

§ 14. Przejście podróżnego do pociągu innego przewoźnika

1. Podróżny, który zamierza w całej relacji lub części drogi przejść do pociągu innego przewoźnika, powinien w kasie biletowej – zwrócić posiadany bilet na przejazd pociągiem ŁKA i nabyć nowy, na faktyczny przejazd. Od zwracanych należności nie potrąca się odstępnego.
2. Przejście podróżnego posiadającego ważny bilet jednorazowy na przejazd pociągiem ŁKA do pociągu innego przewoźnika na podstawie tego biletu, jest niedozwolone. W tej sytuacji podróżny powinien nabyć nowy bilet na faktyczny przejazd. Posiadany ważny bilet podlega zwrotowi, na zasadach określonych w ust. 1.

§ 15. Zwrot należności za częściowo lub całkowicie niewykorzystane bilety jednorazowe.

1. Podróżny może odstąpić od umowy przewozu przed rozpoczęciem podróży, albo na stacji zatrzymania pociągu na drodze przewozu.
2. Warunkiem zwrotu należności za częściowo lub całkowicie niewykorzystany bilet jednorazowy na przejazd jest uzyskanie przez podróżnego odpowiedniego poświadczenia tego biletu. Poświadczenia biletu dokonują osoby upoważnione przez przewoźnika:
 - 1) w dowolnej stacji miejscowości wyjazdu lub w dowolnej stacji miejscowości nabycia biletu:
 - a) przed upływem terminu ważności, z zastrzeżeniem postanowień ust. 3,
 - b) w razie rezygnacji z przejazdu „tam” lub przejazdu w kierunku „z powrotem”, na podstawie biletu na przejazd „tam i z powrotem”.Jeżeli podróżny zgłosi się na innej stacji niż stacja, o której mowa wyżej, wówczas na bilecie dokonuje się adnotacji w brzmieniu: „Podróżny zgłosił rezygnację z przejazdu w dniu o godz. Dochodzenie zwrotu należności w drodze reklamacji”, potwierdzając datą, podpisem osoby upoważnionej i pieczętąką kasy lub punktu, w którym dokonano zapisu;
 - 2) w pociągu, w razie rezygnacji z przejazdu do stacji przeznaczenia wskazanej na bilecie. Na życzenie podróżnego zamieszcza się poświadczenie w brzmieniu: „W dniu w pociągu nr zgłoszono rezygnację z przejazdu od stacji do stacji przeznaczenia.”, potwierdzając datą, podpisem i pieczętąką identyfikacyjną. Podróżny, który niezwłocznie po opuszczeniu pociągu na stacji pośredniej – położonej na drodze przewozu – zgłosi rezygnację z przejazdu do stacji przeznaczenia i nie posiada na bilecie poświadczenia,

o którym mowa wyżej, może jedynie uzyskać na bilecie adnotację w brzmieniu: „W dniu o godz. zgłoszono rezygnację z przejazdu od stacji do stacji przeznaczenia.”, potwierdzoną datą, podpisem osoby upoważnionej i pieczętą lub punktu, w którym dokonano adnotacji. Zwrotu należności można dochodzić w drodze reklamacji, na zasadach określonych w postanowieniach §§ 23-25 Regulaminu,

z zastrzeżeniem ust. 7.

- 2a. Jeżeli stacja wyjazdu wskazana na bilecie jest jedną ze stacji w danej miejscowości wówczas poświadczenie biletu o całkowitej rezygnacji z przejazdu można uzyskać w kasie biletowej znajdującej się w tej miejscowości, z zachowaniem warunków wskazanych w ust. 2.
3. Jeżeli na stacji wyjazdu nie ma kasy lub kasa jest nieczynna, zwrotu należności za całkowicie lub częściowo niewykorzystany bilet można dochodzić w drodze reklamacji, na zasadach określonych w postanowieniach §§ 23-24 Regulaminu.
- 3a. W przypadku rezygnacji z przejazdu „z powrotem” na podstawie biletu wycieczkowego wydane go na przejazd „tam i z powrotem”, kwota zwrotu stanowi różnicę w cenie biletu wycieczkowego na przejazd „tam i z powrotem”, a ceną biletu wycieczkowego na przejazd „tam”, po potrąceniu odstępnego.
4. Zwrotu należności za odpowiednio poświadczone bilety na przewóz bagażu ręcznego, roweru, wózka dziecięcego lub psa dokonuje się tylko w przypadku całkowitego ich niewykorzystania. Do zwrotu należności za ww. bilet, stosuje się odpowiednie postanowienia dotyczące zwrotów biletów na przejazd, w zależności od rodzaju posiadanego biletu na przejazd. Warunkiem otrzymania zwrotu należności jest przedłożenie w kasie biletowej biletu na przewóz i okazanie biletu na przejazd. Jeżeli zwrot będzie dokonany w drodze reklamacji, wraz z biletem na przewóz należy przesłać kserokopię biletu na przejazd, do którego był wydany bilet na przewóz, potwierdzoną za zgodność przez przewoźnika.
5. Nie wymagają poświadczenia bilety:
 - 1) całkowicie niewykorzystane – zwrócone najpóźniej w dniu poprzedzającym rozpoczęcie terminu ich ważności,
 - 2) zwrócone w terminie ważności – w ramach wymiany na stacji wyjazdu lub nabycia biletu, na zasadach określonych w § 13 ust. 6.
- 5a. Za całkowicie niewykorzystany bilet zwraca się zapłaconą należność, natomiast w przypadku częściowego niewykorzystania – różnicę między zapłaconą należnością, a należnością przypadającą za faktyczne świadczenie, z zastrzeżeniem ust. 7.
6. Należności za całkowicie lub częściowo niewykorzystane bilety odpowiednio poświadczone wypłaca kasa prowadząca sprzedaż danego rodzaju biletów – jeżeli podróżny zgłosi się do kasy biletowej w terminie do 30 dni, licząc od pierwszego dnia ważności biletu. Za całkowicie niewykorzystane bilety zwraca się zapłaconą należność, a w przypadku częściowego niewykorzystania – różnicę między zapłaconą należnością a należnością przypadającą za faktyczny przejazd, z zastrzeżeniem postanowień ust. 9, 11, 12. Po upływie wyżej wskazanego terminu zwrotu należności można dochodzić w drodze reklamacji, na warunkach określonych w §§ 23-25 Regulaminu.
7. Od zwracanych należności potrąca się 10% tytułem odstępnego.
Potrącenia odstępnego nie stosuje się:

- 1) jeżeli niewykorzystanie biletu nastąpiło z przyczyn leżących po stronie ŁKA i fakt ten został poświadczony na bilecie przez upoważnionego pracownika przewoźnika;
 - 2) w przypadku wymiany biletu wydanego na przejazd pociągami ŁKA na inny bilet – ważny na przejazd pociągami ŁKA lub innego przewoźnika,
 - 3) w przypadku zwrotu biletu częściowo niewykorzystanego, na podstawie którego podróżny zmienił stację przeznaczenia na wcześniejszą niż wskazana na posiadanym bilecie (skrótowo relację przejazdu), na zasadach określonych § 13 ust. 5 pkt 2.
8. W razie przerwy w ruchu lub utraty połączenia przewidzianego w rozkładzie jazdy:
- 1) podróżnemu, który uzyskał na bilecie odpowiednie poświadczenie przysługuje zwrot należności za cały przerwany przejazd, bez potrącania odstępnego, a ponadto może on bezpłatnie powrócić do stacji wyjazdu (lub w dowolnej stacji miejscowości wyjazdu), chyba że przewoźnik nie ma możliwości zorganizowania takiego przewozu. Na przejazd od stacji przerwy w podróży do pierwotnej stacji wyjazdu: kasa biletowa wystawia bilet zastępczy w pociągu na okazanym bilecie obsługa pociągu/osoba upoważniona do kontroli dokumentów przewozu zamieszcza poświadczenie w brzmieniu: „Przerwa w ruchu na odcinku od stacji ... do stacji.... w dniu Bilet ważny na powrót od stacji do stacji wyjazdu.”, potwierdzając datą, podpisem i pieczęcią identyfikacyjną;
 - 2) podróżny może na podstawie odpowiednio poświadczonego biletu kontynuować przerwany przejazd/przewóz, w pociągu (pociągach) ŁKA drogą dłuższą albo inną, bez uiszczania dodatkowych opłat. Jeżeli ukończenie podróży nie może nastąpić w terminie ważności biletu, wówczas upoważniony przez przewoźnika pracownik zamieszcza na bilecie poświadczenie w brzmieniu: „Ważny do dnia z powodu" (utrata połączenia, odwołanie pociągu), potwierdzając datą, stemplem i podpisem.
9. Podróżnemu nie przysługuje zwrot należności za niewykorzystany bilet bez odpowiedniego poświadczenia, z zastrzeżeniem postanowień ust. 5.
10. Jeżeli podróżny udokumentuje, że nie mógł wykorzystać biletu z przyczyn całkowicie od niego niezależnych, zwrotu należności może dochodzić w drodze pisemnej reklamacji, na warunkach określonych w §§ 23-25 Regulaminu.
11. Zwrotu należności za częściowo lub całkowicie niewykorzystany bilet opłacony kartą płatniczą, dokonuje wyłącznie kasa biletowa wyposażona w urządzenie do odczytu kart płatniczych i tylko za pośrednictwem karty, którą dokonano zapłaty za bilet – pod warunkiem przedłożenia dowodu sprzedaży wydanego przy zakupie biletu. Nie dokonuje się zwrotu należności gotówką.
12. W razie nie przedłożenia dowodu sprzedaży lub braku karty płatniczej zwrot należności można uzyskać w drodze reklamacji, na warunkach określonych w §§ 23-25 Regulaminu.
13. Zwrot należności za dokument przewozu, do którego wystawiono fakturę VAT może być dokonany wyłącznie w miesiącu nabycia biletu w kasie biletowej, która wydała bilet, pod warunkiem przedłożenia go łącznie z tą fakturą. W takim przypadku kasa biletowa wystawia fakturę korygującą. W innych przypadkach – zwrotu należności można dochodzić w drodze reklamacji złożonej do przewoźnika, na warunkach określonych w §§ 23-25 Regulaminu.
14. Gdy z biletu na przejazd korzysta mniejsza liczba osób niż wskazana na bilecie:

- 1) w punkcie odprawy (przed rozpoczęciem przejazdu) – należy nabyć nowy bilet dla rzeczywistej liczby osób korzystających z przejazdu. Zwrotu należności przypadającej za osoby, które zrezygnowały z przejazdu dokonuje się po potrąceniu odstępnego;
 - 2) w pociągu – należy uzyskać odpowiednie poświadczenie, stanowiące podstawę do otrzymania należności za osoby, które zrezygnowały z przejazdu. Po zakończeniu podróży zwrotu należności przypadającej za osoby, które zrezygnowały z przejazdu dokonuje punkt odprawy, po potrąceniu odstępnego.
15. Jeżeli bilet był niewykorzystany z przyczyn leżących po stronie podróżnego, nie dokonuje się zwrotu należności za:
- 1) początkową część drogi przejazdu, jeżeli przejazd rozpoczął się od stacji pośredniej leżącej na drodze przewozu, chyba, że podróżny przed rozpoczęciem tego przejazdu uzyskał, na jednej ze stacji miejscowości wyjazdu lub nabycia biletu, odpowiednie poświadczenie;
 - 2) bilet przedłożony do zwrotu po upływie terminu ważności, chyba, że podróżny uzyskał odpowiednie poświadczenie na zasadach określonych w ust. 2.
16. W przypadkach zmiany umowy przewozu, o których mowa w § 13 ust. 5, kasa biletowa dokonuje zwrotu należności bez potrącania odstępnego.
17. Zwrotu należności za odpowiednio poświadczony całkowicie niewykorzystany bilet:
- 1) zakupione w automacie biletowym umieszczonym na pokładzie pociągu,
 - 2) strefowe czasowe ważne w strefie A aglomeracji łódzkiej,
- można uzyskać w drodze reklamacji, na warunkach określonych w §§ 23-25 Regulaminu.
18. Zasady zwrotu należności za całkowicie i częściowo niewykorzystane bilety wydane na przejazd grupy, określają postanowienia § 9 Regulaminu.
19. Zwrotu należności za całkowicie lub częściowo niewykorzystane bilety zakupione za pośrednictwem Internetu bądź innego służącego do sprzedaży biletów, dokonuje się na zasadach i warunkach określonych w odpowiednich regulaminach dotyczących poszczególnych systemów sprzedaży.

§ 16. Zwrot należności za częściowo lub całkowicie niewykorzystane okresowe bilety odcinkowe

1. Za całkowicie niewykorzystany imienny odcinkowy bilet okresowy na przejazdy wielokrotne zwrócony przed pierwszym dniem jego ważności, zwraca się zapłaconą należność, po potrąceniu 10% odstępnego z zastrzeżeniem postanowień ust. 5 i 6.
2. Za częściowo niewykorzystany bilet odcinkowy imienny:
 - 1) tygodniowy – zwrócony nie później niż pierwszego dnia ważności,
 - 2) miesięczny – zwrócony nie później niż dziesiątego dnia ważności,
 - 3) kwartalny – zwrócony nie później niż trzydziestego dnia ważności zwraca się należność proporcjonalną do czasu, w jakim nie mógł być wykorzystany.Należności zwracane są po potrąceniu 10% odstępnego, z zastrzeżeniem ust. 3 i 4.

Termin niewykorzystania biletu liczony jest od dnia następnego po dacie przedłożenia do zwrotu, albo po dacie stempla pocztowego.
3. Potrącana kwota odstępnego nie może być wyższa niż 120,00 zł.

4. Potrącenia odstępnego nie stosuje się:
 - 1) jeżeli niewykorzystanie biletu nastąpiło z przyczyn występujących po stronie ŁKA,
 - 2) w przypadku niewykorzystania biletu okresowego, zwróconego z zachowaniem terminów, o których mowa w ust. 2 i jednoczesnego nabycia nowego biletu okresowego z terminem ważności rozpoczynającym się w dniu unieważnienia niewykorzystanego biletu. Nowy bilet może być wydany wyłącznie dla osoby, dla której był wydany unieważniony bilet,
 - 3) w przypadku zwrotu należności za bilet okresowy, zwrócony przed pierwszym dniem jego ważności i jednoczesnego zakupu nowego biletu imiennego okresowego.
5. Zwrotu należności za całkowicie lub częściowo niewykorzystane bilety:
 - 1) tygodniowe,
 - 2) miesięczne,
 - 3) kwartalne,dokonują kasy biletowe prowadzące sprzedaż danego rodzaju biletu, pod warunkiem przekazania przez podróżnego oryginału biletu,
 - 4) zakodowane na *Elektronicznej karcie ŁKA* lub zakupione w kanałach samoobsługowych, np. przez Internet, dokonywane są w drodze reklamacji, na warunkach określonych w §§ 23-25 Regulaminu.
6. Podróżnemu nie przysługuje zwrot należności za bilet odcinkowy okresowy, zwrócony po upływie terminów określonych w ust. 1 i 2, albo po upływie terminu ważności biletu.
7. Roszczenia o zwrot należności za całkowicie lub częściowo niewykorzystany bilet, którego podróżny nie mógł zwrócić w odpowiednich – wyżej wskazanych terminach, z przyczyn całkowicie od niego niezależnych (np. z powodu pobytu w szpitalu), ŁKA rozpatruje w drodze reklamacji, na warunkach określonych w §§ 23-25 Regulaminu.
8. Podróżny, posiadający uprawnienia do ulgi handlowej, może korzystać z ulgowego biletu odcinkowego miesięcznego lub kwartalnego zgodnie z terminem jego ważności, najpóźniej do dnia utraty ważności dokumentu poświadczającego te uprawnienia, o ile nie nabędzie prawa do dalszego korzystania z ulgi. Częściowo niewykorzystany bilet ulgowy, można zwrócić później niż w terminie wskazanym w ust. 2, ale przed upływem terminu jego ważności i nie później niż w ostatnim dniu ważności dokumentu poświadczającego uprawnienie do korzystania z ulgowych przejazdów. Zwrotu należności za częściowo niewykorzystany bilet dokonuje się proporcjonalnie do czasu, w jakim bilet nie mógł być wykorzystany, ale po potrąceniu odstępnego, o którym mowa w ust. 2, 3 i 4.
9. Nie podlegają zwrotowi należności za częściowo niewykorzystane bilety okresowe przedłożone po upływie terminu wskazanego w ust. 2. Jeżeli przekroczenie terminów, o których mowa wyżej nastąpiło z przyczyn całkowicie niezależnych od podróżnego (np. z powodu pobytu w szpitalu), a także w innych uzasadnionych przypadkach (np. zmiana rozkładu jazdy pociągów), zwrot należności może nastąpić w drodze reklamacji, na warunkach określonych w §§ 23-25 Regulaminu.

Od zwracanych należności potrąca się odstępnę, w wysokości 10%, z zastrzeżeniem ust. 3 i 4.
10. Postanowienia § 15 ust. 15-17 stosuje się odpowiednio.
11. Zwrotu należności za całkowicie lub częściowo niewykorzystane bilety zakupione za pośrednictwem Internetu bądź innego systemu służącego do sprzedaży

biletów, dokonuje się na zasadach i warunkach określonych w odpowiednich regulaminach dotyczących poszczególnych systemów sprzedaży.

§ 17. Kontrola dokumentów przewozu

1. Kontroli dokumentów przewozu w pociągach ŁKA dokonuje obsługa pociągu albo osoba upoważniona do kontroli dokumentów przewozu. Osoby te legitymują się identyfikatorem umieszczonym w widocznym miejscu. Identyfikator powinien zawierać co najmniej następujące informacje:
 - 1) nazwę przewoźnika,
 - 2) numer identyfikacyjny osoby dokonującej kontroli dokumentów przewozu;
 - 3) zdjęcie kontrolującego,
 - 4) zakres upoważnienia,
 - 5) okres ważności,
 - 6) pieczęć i podpis wystawcy przewoźnika.
- 1a. Osoba dokonująca kontroli, o której mowa w ust. 1 poświadcza ten fakt, poprzez zamieszczenie odciska znakownika/podpisu:
 - 1) na bilecie jednorazowym – każdorazowo,
 - 2) na bilecie na przejazdy wielokrotne – przy pierwszej kontroli.
2. W pociągu ŁKA podróżny jest obowiązany posiadać ważne dokumenty przewozu i wręczać je obsłudze pociągu lub osobie upoważnionej do kontroli dokumentów przewozu, na każde żądanie. Osoba odbywająca przejazd na podstawie biletu ulgowego, bez dodatkowego wezwania, obowiązana jest okazać i wręczyć odpowiedni dokument poświadczający uprawnienie do ulgi. Osoba, która odmówi wręczenia ww. dokumentu (dokumentów), jest traktowana jak podróżny bez ważnego biletu. Obowiązek wręczania legitymacji służbowych poświadczających uprawnienie do ulgi nie dotyczy żołnierzy Żandarmerii Wojskowej i umundurowanych funkcjonariuszy Policji, przy czym osoby te zobowiązane są legitymacje te okazać w sposób umożliwiający odczytanie danych.
3. ŁKA zastrzega sobie prawo zatrzymania do celów kontrolnych biletu na przejazd/przewóz i wydania w zamian biletu zastępczego, w którym zamieszcza się dane z biletu zasadniczego.
4. Osoby, o których mowa w ust. 1 legitymujące się identyfikatorem, nie są obowiązane podawać podróżnemu swoich danych osobowych.

§ 18. Postępowanie z podróżnym bez ważnego dokumentu przewozu

1. Za podróżnego bez ważnego dokumentu przewozu uważa się podróżnego, który podczas kontroli dokumentów przewozu w pociągu ŁKA:
 - 1) nie okazał ważnego:
 - a) biletu na przejazd/przewóz,
 - b) dokumentu poświadczającego uprawnienie do korzystania z biletu ulgowego,
 - 2) okazał:
 - a) nieaktywowany bilet, w tym zakodowany na *Elektronicznej karcie ŁKA*,
 - b) bilet lub dokument poświadczający uprawnienie do ulgi z którego wynika, że przysługuje mu niższy wymiar ulgi,
 - c) bilet imienny:

- ale nie okazał dokumentu umożliwiającego stwierdzenie tożsamości, którego numer jest wskazany na bilecie,
 - którego nie jest właścicielem,
 - bez dopełnienia określonych na nim warunków, chyba, że dopełni je w trakcie kontroli,
- 3) przekroczył zakres uprawnień określonych na bilecie w ten sposób, że:
- a) odbywa przejazd:
 - drogą dłuższą i nie zgłosił obsłudze pociągu – najpóźniej na ostatniej stacji zatrzymania pociągu przed rozpoczęciem przejazdu na tej drodze – zamiaru przejazdu drogą dłuższą niż wskazana na bilecie, na zasadach określonych w § 13 ust. 3,
 - poza stację przeznaczenia wskazaną na bilecie i nie zgłosił tego obsłudze pociągu - najpóźniej na ostatniej stacji zatrzymania pociągu, poprzedzającej stację, od której nastąpiła ta zmiana, na zasadach określonych w § 13 ust. 5,a należność za ten przejazd jest wyższa od ceny posiadanego biletu,
 - b) nie rozpoczął lub nie zakończył podróży w terminie ważności określonym na bilecie,
 - c) przewozi ze sobą w pociągu bez odpowiedniego biletu rzeczy lub psa, za przewóz których ŁKA-TP przewiduje opłaty – bez uiszczenia tych opłat,
 - d) nie nabył biletu niezwłocznie po wejściu do pociągu, w którym znajduje się czynny automat biletowy.
2. Podróżny, o którym mowa w ust. 1 powinien:
- 1) nabyć bilet, na zasadach określonych w § 11,
 - 2) dokonać formalności związanych ze zmianą umowy przewozu, na warunkach określonych w § 13,
- a ponadto uiszczyć opłatę dodatkową ustaloną za przejazd/przewóz, ustaloną na podstawie rozporządzenia MI z dnia 20.01.2005r. oraz Uchwały nr XLVII/868/14 Sejmiku Województwa Łódzkiego z dnia 26 maja 2014r. W tym przypadku nie pobiera się opłaty dodatkowej za wydanie biletu w pociągu.
- W przypadku odmowy uregulowania należności w pociągu, stosuje się postanowienia § 19.
3. Przy ustalaniu należności za przejazd/przewóz bez ważnego dokumentu przewozu, pobiera się:
- 1) opłatę taryfową za przejazd/przewóz – od stacji wyjazdu wskazanej na nieważnym bilecie albo od stacji wyjazdu pociągu (w przypadku braku biletu i braku możliwości ustalenia stacji rozpoczęcia przejazdu) – do stacji wskazanej przez podróżnego, nie dalej jednak niż do ostatniej stacji znajdującej się na trasie przejazdu obsługiwanego pociągu, oraz
 - 2) opłatę dodatkową ustaloną za przejazd/przewóz, ustaloną na podstawie rozporządzenia MI z dnia 20.01.2005r. oraz Uchwały nr XLVII/868/14 Sejmiku Województwa Łódzkiego z dnia 26 maja 2014 r.
- Przy odprawie nie stosuje się opłat wg ofert specjalnych.
4. Za miejsce ujawnienia – przez obsługę pociągu albo osobę uprawnioną do kontroli dokumentów przewozu – podróżnego bez ważnego biletu, uważa się ostatnią przed momentem ujawnienia - stację rozkładowego zatrzymania pociągu.
5. Podróżny, który:

- 1) w pociągu oświadczy, że posiada bilet odcinkowy imienny, ale nie może go okazać,
- 2) oświadczył, że posiada uprawnienie do ulgowego przejazdu, ale nie przedstawił w pociągu ważnego dokumentu poświadczającego to uprawnienie, wówczas uiszcza w pociągu:
 - dopłatę stanowiącą różnicę między ceną biletu jednorazowego normalnego (wg cen określonych w taryfie podstawowej) a ceną biletu jednorazowego (ulgowego), w relacji w której odbywa przejazd,
 - opłatę dodatkową ustaloną za przejazd/przewóz, ustaloną na podstawie rozporządzenia MI z dnia 20.01.2005r. oraz Uchwały nr XLVII/868/14 Sejmiku Województwa Łódzkiego z dnia 26 maja 2014 r.
- 3) okazał bilet odcinkowy imienny, ale nie okazał żadnego dokumentu potwierdzającego jego tożsamość, powinien uiścić należność za przejazd jednorazowy i ponadto opłatę dodatkową ustaloną za przejazd/przewóz, ustaloną na podstawie rozporządzenia MI z dnia 20.01.2005r. oraz Uchwały nr XLVII/868/14 Sejmiku Województwa Łódzkiego z dnia 26 maja 2014 r.

Na odwrócenie biletu wystawca zamieszcza, w zależności od sytuacji odpowiednią adnotację w brzmieniu:

- a) *„Podróżny (imię, nazwisko i adres wg dokumentu tożsamości/ustnego oświadczenia -dowodu osobistego, legitymacji, prawa jazdy, itp.) oświadczył, że posiada bilet imienny/okazał bilet imienny nr, ale nie okazał dokumentu potwierdzającego tożsamość.”;*
- b) *„Podróżny (imię, nazwisko i adres wg ustnego oświadczenia) oświadczył, że posiada uprawnienie do bezpłatnego/ulgowego przejazdu, ale nie okazał” (rodzaj dokumentu – np. legitymacja szkolna, studencka, książka inwalidy wojennego itp.), lub*
- c) *„Podróżny (imię, nazwisko i adres) okazał nieważny dokument” (rodzaj dokumentu), podając przyczynę nieważności (np. z powodu braku prolongaty, niewłaściwego dokonania prolongaty).*

Obsługa pociągu lub osoba upoważniona do kontroli poświadcza adnotację pieczętką identyfikacyjną i podpisem.

Opłaty taryfowe i opłata dodatkowa zostaną zwrócone po potrąceniu opłaty manipulacyjnej, o ile w ciągu 7 dni od dnia przewozu (nie wliczając dnia wystawienia wezwania do zapłaty), podróżny udokumentuje uprawnienia do bezpłatnego lub ulgowego przejazdu składając odwołanie w drodze reklamacji, wniesionej bezpośrednio do przewoźnika na zasadach określonych w §§ 23-25 Regulaminu.

6. Podróżny, który podczas kontroli w pociągu okaże bilet z ulgą o wymiarze niższym od faktycznie przysługującego wymiaru, zobowiązany jest do nabycia w pociągu nowego biletu z właściwym wymiarem ulgi, na zasadach określonych w § 11. Posiadany i odpowiednio poświadczony bilet podlega zwrotowi na zasadach określonych w § 15, bez potrącania odstępnego. W razie nie nabycia biletu z właściwym wymiarem ulgi w pociągu postanowienia § 19 stosuje się odpowiednio.

§ 19. Tryb postępowania w razie niezapłacenia należności w pociągu

1. Podróżnemu, o którym mowa w §17 i §18 Regulaminu, odmawiającemu natychmiastowego uregulowania należności w pociągu, obsługa pociągu lub osoba upoważniona do kontroli wystawia wezwanie do zapłaty.

Wezwanie wystawia się na przejazd w jedną stronę:

- 1) od stacji:
 - a) wskazanej przez podróżnego, pod warunkiem zgłoszenia na zasadach określonych w § 11 ust. 2, albo
 - b) poprzedzającej miejsce ujawnienia podróżnego, albo
 - c) wyjazdu pociągu, w przypadku braku możliwości jednoznacznego ustalenia stacji rozpoczęcia przejazdu,
- 2) do stacji:
 - a) do stacji wskazanej przez podróżnego, znajdującej się na trasie przejazdu obsługiwanego pociągu, na której rozkład jazdy przewiduje postój handlowy,
 - b) oddzielnie dla każdego podróżnego, który ukończył 16 lat, z wyjątkiem przejazdu grupowego.
2. Wezwanie wystawia się na podstawie dokumentu umożliwiającego stwierdzenie tożsamości. W celu wystawienia wezwania do zapłaty obsługa pociągu lub osoba upoważniona do kontroli dokumentów przewozu ma prawo żądać od podróżnego okazania i wręczenia dokumentu umożliwiającego stwierdzenie tożsamości, a w razie braku takiego dokumentu albo odmowy jego okazania lub wręczenia (w sposób umożliwiający odczytanie danych) – zwrócić się do funkcjonariusza Policji lub innych organów porządkowych, które mają zgodnie z przepisami prawa mają uprawnienia do ustalania tożsamości – o podjęcie tych czynności w celu stwierdzenia tożsamości.
3. Wezwanie do zapłaty wystawia się także w przypadku, gdy podróżny zgłosił w sposób określony w § 11 ust. 2 – brak ważnego dokumentu przewozu i chce uregulować należności przewozowe:
 - 1) gotówką, ale obsługa pociągu nie może wydać mu reszty,
 - 2) kartą płatniczą, lecz z przyczyn niezależnych od podróżnego brak jest możliwości dokonania takiej operacji.

Wówczas w wezwaniu do zapłaty obsługa pociągu lub osoba upoważniona do kontroli dokumentów przewozu zamieszcza adnotację w brzmieniu: *Sporządzono z powodu niemożności wydania reszty/pobrania płatności kartą – termin płatności 7 dni. Niedotrzymanie terminu spowoduje naliczenie opłaty dodatkowej w pełnej wysokości zł i ustawowych odsetek”.*
4. W przypadku przejazdu:
 - 1) osób małoletnich (do 16 roku życia) wraz z opiekunem, za przejazd każdej z tych osób, wezwanie do zapłaty wystawia się na opiekuna, zamieszczając adnotację „*Za przejazd osoby niepełnoletniej (imię i nazwisko, data urodzenia, imiona rodziców, adres)*”,
 - 2) osób niepełnosprawnych, jadących wraz z opiekunem/przewodnikiem – wezwanie do zapłaty wystawia się na opiekuna/przewodnika, ze wskazaniem podopiecznego (*imię i nazwisko, data urodzenia, adres, podstawa niepełnosprawności*),
 - 3) grupowego – wezwanie do zapłaty wystawia się na opiekuna grupy. Kwota: opłaty taryfowej, opłaty dodatkowej ustalonej na podstawie rozporządzenia MI z dnia 20.01.2005r. oraz Uchwały nr XLVII/868/14 Sejmiku Województwa Łódzkiego z dnia 26 maja 2014 r., stanowi wówczas iloczyn należności wyliczonej dla jednej osoby i liczby osób odbywających przejazd grupowy.
5. W przypadku, o którym mowa w ust. 2 do czasu przybycia funkcjonariusza Policji lub innych organów porządkowych, podróżny obowiązany jest pozostać

w miejscu przeprowadzenia kontroli albo innym miejscu wskazanym przez obsługę pociągu albo osobę uprawnioną do kontroli dokumentów przewozu.

6. Podróżny, który:
 - 1) w czasie kontroli, mimo braku odpowiedniego dokumentu przewozu odmawia zapłaty należności i wręczenia dokumentu umożliwiającego stwierdzenie jego tożsamości,
 - 2) nie pozostał w miejscu przeprowadzenia kontroli albo innym miejscu wskazanym przez obsługę pociągu albo osobę uprawnioną do kontroli dokumentów przewozu do czasu przybycia funkcjonariusza Policji lub innych organów porządkowych,
podlega karze grzywny. Orzekanie w ww. sprawie następuje w trybie Kodeksu postępowania w sprawach wykroczeń.
7. W przypadku, gdy podróżny – z powodu kradzieży – nie posiada zarówno dokumentu poświadczającego uprawnienie do ulgowego przejazdu, jak i dokumentu stwierdzającego tożsamość – dopuszcza się możliwość złożenia reklamacji na podstawie odpowiedniego zaświadczenia o posiadaniu uprawnienia (np. ucznia, studenta, itp.), pod warunkiem dołączenia zaświadczenia (wystawionego przez uprawniony organ), o zgłoszeniu kradzieży ww. dokumentu w dniu przejazdu lub w innym terminie uniemożliwiającym wydanie nowych dokumentów.
8. W wezwaniu, oprócz danych osobowych podróżnego i pełnego adresu zamieszkania zamieszcza się:
 - 1) dane niezbędne do ustalenia zakresu uprawnień podróżnego, takie jak:
 - a) datę przejazdu,
 - b) stację wyjazdu i przeznaczenia,
 - c) kategorię i numer pociągu,
 - d) odległość taryfową przejazdu,
 - e) rodzaj zastosowanej taryfy,
 - f) wymiar posiadanej ulgi;
 - 2) w zależności od przyczyny wystawienia wezwania:
 - a) opłatę taryfową za przejazd/przewóz,
 - b) opłatę dodatkową ustaloną na podstawie rozporządzenia MI z dnia 20.01.2005r. oraz z Uchwały nr XLVII/868/14 Sejmiku Województwa Łódzkiego z dnia 26 maja 2014 r.;
 - 3) cenę okazanego biletu;
 - 4) kwotę należności do zapłaty;
 - 5) miejsce ujawnienia (tj. stację ujawnienia albo następną – najbliższą stację położoną na drodze przewozu);
 - 6) uwagi kierownika pociągu lub osoby upoważnionej do kontroli (np. przyczyna sporządzenia wezwania);
 - 7) adnotację o ewentualnym przekazaniu podróżnego Policji.
9. Podróżny ma prawo wniesienia uwag do wezwania – w rubryce IIIa wezwania.
10. Wystawione wezwanie upoważnia podróżnego do korzystania z przejazdu tylko w zakresie na nim wskazanym.
11. Odbiór wezwania, podróżny potwierdza podpisem na potwierdzeniu przyjęcia wezwania do zapłaty. W przypadku odmowy przyjęcia wezwania do zapłaty, na potwierdzeniu przyjęcia, w miejscu przeznaczonym na podpis, zamieszcza się adnotację „odmowa przyjęcia”. Odmowa przyjęcia wezwania nie wstrzymuje dochodzenia roszczeń.

12. Wykazaną w wezwaniu kwotę należy wpłacić w terminie 14 dni – nie wliczając dnia wystawienia wezwania – za pośrednictwem banku lub poczty, na rachunek wskazany w wezwaniu do zapłaty. Jeżeli ww. należności zostaną uregulowane w ciągu 14 dni – opłata dodatkowa wynikająca z rozporządzenia MI z dnia 20.01.2005r. oraz Uchwały nr XLVII/868/14 Sejmiku Województwa Łódzkiego z dnia 26 maja 2014 r., ulega odpowiednio obniżeniu (patrz Dział I, Rozdział 8 TP-ŁKA).
 13. W przypadku braku wpłaty, o której mowa w ust. 12, przewoźnikowi przysługuje prawo:
 - 1) zamieszczania danych osobowych dłużnika w rejestrach Biur Informacji Gospodarczych,
 - 2) dochodzenia roszczeń w postępowaniu sądowym, po bezskutecznym wezwaniu zobowiązanego do zapłaty.
 14. W przypadku zatrzymania pociągu bez uzasadnionej przyczyny pobiera się opłatę ustaloną na podstawie rozporządzenia MI z dnia 20.01.2005r. oraz z Uchwały nr XLVII/868/14 Sejmiku Województwa Łódzkiego z dnia 26 maja 2014 r., a w razie odmowy opłacenia należności wystawia się wezwanie.
 15. Wszelkie reklamacje dotyczące wezwań do zapłaty będą rozpatrywane w trybie określonym w §§ 23-25 Regulaminu.”
- 3) **w Rozdziale 3 Warunki przewozu rzeczy i zwierząt zabieranych przez podróżnych do pociągu:**
- a) **w § 21:**
 - w **ust. 1** zapis „Łódzkiej Kolei Aglomeracyjnej” sp. z o.o.” zastępuje się zapisem „ŁKA”,
 - **ust. 6** otrzymuje nowe brzmienie:
„6. Wysokość opłaty za przewóz psa określona jest w ŁKA-TP Opłaty zryczałtowane).”
 - b) **w § 22:**
 - **ust. 1** otrzymuje nowe brzmienie:
„1. Podróżny posiadający ważny bilet na przejazd może nieodpłatnie – na podstawie kuponu wydanego na dowolną odległość – pod własnym nadzorem przewieźć w pociągu jeden nie złożony i nieopakowany rower jednośladowy.”
 - w **ust. 2** zapis „Łódzkiej Kolei Aglomeracyjnej” sp. z o.o.” zastępuje się zapisem „ŁKA”;
 - c) **w § 23 w ust. 7** zdanie pod pkt 1-3 otrzymuje nowe brzmienie: „Reklamacje dotyczące biletu internetowego lub biletu elektronicznego zakupionego za pomocą systemu internetowej sprzedaży biletów (i-ŁKA) lub innego kanału samoobsługowego, można składać również drogą internetową na adres: reklamacje@lka.lodzkie.pl;
 - d) **w § 24 w ust. 3, 5 i 8** zapis użyty w różnej liczbie i przypadku „Łódzka Kolej Aglomeracyjna” sp. z o.o.” zastępuje się zapisem „ŁKA”,
 - e) **w § 25 w ust. 5** zapis „Łódzka Kolej Aglomeracyjna” sp. z o.o.” zastępuje się zapisem „ŁKA”.